

КУЛТУРА

Датум: 09.02.2015, 15:49

Ми се допаѓа 1

ИСТОРИЧАРИТЕ НА УМЕТНОСТА ЗА ПРВИОТ МАКЕДОНСКИ ВАЈАП

ГРЕВ Е „ЈАМА“ НА ДИМО ТОДОРОВСКИ ДА НЕ БИДЕ ГРАДСКА СКУЛПТУРА

Иако е еден од најзначајните и најпочитуваните скулптори во македонската современа уметност, околу 90 отсто од творештвото на Димо Тодоровски (1910-1983) е изработено само во гипс. Само десет отсто од неговите дела се излеени во бронза и на тој начин се спасени од оштетување. Реномирани историчари на уметноста предупредија дека гипсот е краткотраен материјал кој се рони, па голема е опасноста засекогаш да се загубат дела од првиот македонски скулптор. Иако во последните години во градот се поставија многу скулптури, меѓу нив не се најде ниту едно дело од Тодоровски. А секој што влегол во галеријата во Даут-пашин амам, каде што е поставена националната поставка на уметнички дела, не ја одминал, ниту останал рамнодушен од траурната скулптура „Јама“, едно од најпознатите дела на Тодоровски.

Поминаа 30 години од неговата смрт, повеќе од еден век од раѓањето на творецот на споменикот На Мечкин Камен во Крушево, на Споменикот на НОВ во Трница. Тодоровски е познат како авторот кој со чекан ги кршел своите дела ако сметал дека не се доволно успешни и до крајот на животот не знаел да одреди колку чини негова скулптура.

Првиот академски образован скулптор

Во Националната галерија на Македонија и во Музејот на современата уметност се наоѓа голем дел од творештвото на Димо Тодоровски, но има и дела во приватни колекции. Во Националната галерија има вкупно 23 негови дела. Од нив 17 се излеени во бронза, четири се во гипс, а има и две од теракотата. Мирјана Талеска, историчарка на уметноста и кустос-советник во Националната галерија пред околу четири години ја подготви ретроспективата на творештвото на Тодоровски. Таа потенцира дека неговото творештво треба да се заштити. Талеска објаснува дека во изминатите години во Министерството за култура аплицирале проект за леење на портрет на Никола Мартиноски кој Димо Тодоровски го направил во 1946 година, но не добиле средства.

- Гипсениот портрет е во семејството Мартиноски и тие дозволија да се излее една бронза за нив и една за нас. Обајцата автори се основоположници на македонската современа уметност и убаво ќе беше Национална галерија да го има тоа дело. Димо Тодоровски е основоположник на македонската современа скулптура, односно и со сликарите Никола Мартиноски, Лазар Личеноски и Димитар Пандилов се втемелувачи на македонската современа уметност, воопшто. Тој беше академски образован скулптор - објаснува Талеска.

Своите дела му ги подарил на МСУ

Во минатото имало повеќе иницијативи да се заштити творештвото на Тодоровски, а една од нив покренале кустоси од МСУ во осумдесеттите години. Денес во овој музеј има вкупно 25 негови скулптури. Од нив 22 се во гипс, а три во бронза. Историчарката на уметноста Соња Абаџиева, која денес е во пензија, вели:

- Очигледно никому од компетентните не му е важно што се случува со творештвото на овој автор, скромен, повлечен и драг скулптор. Димо Тодоровски имаше дела што можеа за проектот „Скопје 2014“ да бидат излеени во бронза, како на пример, неговото ремек-дело „Јама“. Тој беше носител на титулата академик и е првиот, пионерот на македонската скулптура на чие искуство се воспитуваа редица генерации. Го заслужува целосното внимание на државата. Со вакви квалификации, злосторство е да се замижува пред неговата големина и значење за македонската модерна скулптура. Мислам дека и самата Македонска академија на науките и уметностите требаше да инсистира барем едно негово дело да се појави во градскиот простор - децидна е Абаџиева.

Оние што го познавале велат дека Тодоровски бил исклучително скромен и самокритичен автор. Иако му ги подарил своите дела на МСУ, не барал ништо за возврат. Дури по многу инсистирања на кустосите, три години пред неговата смрт се согласил да се организира негова ретроспектива.

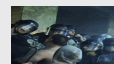
Весна И. Илиевска

#

Препорачај One person recommends this. Be the first of your friends.

ОСТАНАТИ ВЕСТИ

НАЈНОВИ ВЕСТИ

→ Определен 30-дневен притвор за лицето што постави експлозивна направа во Собрание

→ Прв пат финале во ЛШ ќе се игра на „покриен“ стадион, се стравува од дронови

→ Беса не сака компромиси, СДСМ вели дека до понеделник ќе преговара

→ Астрофизичарот Стивен Хокинг прв, тројца Хрвати на листата на 30 најинтелигентни луѓе на светот

→ Концерт на кулните „Лачни Франз“ на платото пред МОБ

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

facebook

Dnevnik / Дневник
61,365 likes

Like Page Share

НАЈКОМЕНТИРАНО НАЈЧИТАНО ПРИЈАТЕЛИ

→ Бугарите му се настрвија на Путин поради писменоста од македонската земја

→ Болни амбиции и државно раскрчмување

→ Загадување послонно од судбината

→ Фашистички калифат

→ Пентагон не знае каде е оружјето вредно милијарда долари за ирачката армија